Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3259

[Total No. of Pages : 2

[6302]-1

M.A. (PART - I)

MARATHI (मराठी)

CC-1 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये – भाग-1
(2019 Pattern) (Semester - I) (10401)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* मराठीतील लेखनविषयक नियम सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मुद्रितशोधन म्हणजे काय? ते स्पष्ट करुन मुद्रितशोधनाची चिन्हे व खुणांचा परिचय करुन द्या.

प्र.*2)* कोणत्याही दोन साहित्य संस्थांचे – वाङ्मयीन कार्य विशद करा. **[10]**

किंवा

प्रकाशन व्यवसायाची माहिती लिहा.

प्र.*3)* मुलाखतीचे स्वरुप सांगून मुलाखतीची विविध प्रयोजने स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

माध्यमनिहाय मुलाखतींचे स्वरुप सांगा.

P.T.O.

प्र.4) अर्जलेखन म्हणजे काय? ते सांगून अर्जाचे प्रकार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

पत्रलेखनाचे विविध प्रकार सांगा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रमाण भाषेची आवश्यकता

ब) महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

क) मुलाखतीसाठी प्रश्नसूची

ड) प्रशासनिक परिभाषा

■■■■

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3260

[Total No. of Pages : 1

[6302]-2

M.A. (Part -I)

MARATHI (मराठी)

CC-2 : मराठी साहित्याचा इतिहास (1818 ते 1920)

(2019 Pattern) (Semester - I) (10402)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) साहित्येतिहास लेखनाचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्यनिर्मिती मागील सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय प्रेरणा उदाहरणासह लिहा.

प्र.2) अव्वल इंग्रजी कालखंडातील मुद्रणकला व ग्रंथव्यवहाराचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

अव्वल इंग्रजी कालखंडात ब्रिटीशांनी केलेल्या प्रमुख सुधारणा विषयी माहिती द्या.

प्र.3) इ. स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील सुधारणाविषयक विचारांची वाटचाल सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ. स.1818 ते 1874 या कालखंडातील निबंधाचे स्वरूप व कार्य सविस्तर लिहा.

प्र.4) इ. स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक सुधारणा व साहित्य यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ. स.1874 ते 1920 या कालखंडातील कथा या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल लिहा.

प्र.5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन): **[10]**

अ) सत्यशोधक समाज

ब) निबंधमाला

क) नियतकालिकांचे कार्य

ड) कथाकार ह.ना.आपटे

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3261

[Total No. of Pages : 1

[6302]-3

M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
ऐतिहासिक भाषाविज्ञान
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10403)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषेचे स्वरूप व कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषाः एक संदेश प्रणाली ही संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ऐतिहासिक भाषाभ्यास पध्दतीचे स्वरूप, महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मराठी भाषेची उत्पत्ती शोधताना कोणत्या साधनांचा वापर केला जातो?

प्र.3) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषाकुल संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषिक परिवर्तन संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषा उत्पत्तीविषयक विविध उत्पत्ती स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.5) खालील चार टीपांपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषाभ्यासाच्या विविध पध्दती

ब) मराठी भाषाविकासाचे कालिक टप्पे

क) वैद्य–गुणे वाद

ड) सादृश्यमूलक परिवर्तन

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3262

[Total No. of Pages : 1

[6302]-4
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CBOP 04 : ग्रामीण साहित्य
(2019 Pattern) (Semester - I) (10404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) 'ग्रामीण साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप थोडक्यात लिहा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा सांगून ग्रामीण साहित्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.2) बदलत्या खेड्याचे चित्रण ग्रामीण साहित्यातून कसे आले आहे? ते सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

स्वातंत्र्योत्तर काळातील ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप विशद करा.

प्र.3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील 'ग्रामीण कादंबरी' या वाङ्मय प्रकाराचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्य चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) ग्रामीण साहित्यातून व्यक्त होणारे विविध विषय स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साठोत्तरी ग्रामीण कवितेचे ग्रामीण साहित्य चळवळीतील योगदान स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) गावगाड्याची जडणघडण

ब) महात्मा फुले : 'शेतकऱ्याचा आसूड'

क) 'ग्रामीण' व 'नागर' समाजाचे वेगळेपण

ड) ग्रामीण साहित्य व प्रादेशिक साहित्य

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : [ ]

PC3263

[Total No. of Pages : 1

[6302]-5

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी : (प्रारंभ ते 1818)

(2019 Pattern) (Semester - I) (10405)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) 'सांस्कृतिक चळवळीचे दर्शन वाङ्मयातून घडत असते.' या विधानाची चर्चा करा. **[10]**

किंवा

'मानवी जीवनातील विविध स्थित्यंतरामुळे संस्कृतीचा विकास झाला.' या विधानाची चर्चा करा.

प्र.2) 'धर्म हा मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा मूलाधार होता.' हे विधान साधार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'यादव काळ हा मराठी वाङ्मयनिर्मितीचा सुवर्ण काळ होता.' सोदाहरण सांगा.

प्र.3) संत तुकारामांच्या अभंगातील विद्रोहाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील संप्रदाय आणि तत्वज्ञान यांची चर्चा करा.

प्र.4) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय आणि लोकसाहित्य यांचा अनुबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मध्ययुगीन कालखंडातील वाङ्मय प्रसाराची माध्यमे व त्यांची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) नाथ संप्रदाय

ब) समर्थ संप्रदाय

क) पोवाडा

ड) लीळा चरित्र

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3264

[Total No. of Pages : 1

[6302]-6

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 4 : तौलनिक साहित्याभ्यास – भाग – 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10406)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

तौलनिक साहित्याभ्यासाची तत्त्वे स्पष्ट करून त्याचे महत्त्व लिहा.

किंवा

तौलनिक साहित्य अभ्यासाच्या विविध व्याख्या स्पष्ट करून या अभ्यासाची तत्वे व व्याप्ती लिहा.

प्र.*2)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

दोन परकीय भाषांतील साहित्यकृतींची तुलना करतांना कोणत्या गोष्टी लक्षात घ्याव्या लागतात ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

एककालिक व भिन्नकालीन तुलनापद्धती या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

भारतातील बहुभाषिकत्त्व आणि बहुसांस्कृतिकतेची पार्श्वभूमी विशद करा.

किंवा

फ्रेंच संप्रदाय, जर्मन संप्रदाय या संप्रदायांची थोडक्यात ओळख करून द्या.

प्र.*4)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

तौलनिक साहित्याभ्यासाचे मराठीतील अभ्यासक व त्यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करून भारतीय संप्रदायाची थोडक्यात चर्चा करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास

ब) वाङ्मयीन प्रवाह व चळवळींचा अभ्यास

क) तौलनिक साहित्य व सामाजिक चळवळी

ड) वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3265

[Total No. of Pages : 1

[6302]-7

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-4 : (ऐच्छिक)

वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या भाग – 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10407)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) वाङ्मयेतिहास लेखनाची स्थूल ओळख करून द्या. **[10]**

किंवा

वाङ्मयेतिहास म्हणजे काय? वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.2) वाङ्मयेतिहासाच्या व्याख्या सांगून वाङ्मयेतिहास व अन्य प्रकारचे इतिहास यातील भेदरेषा स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

वाङ्मयेतिहासाच्या पाश्चात्य संकल्पना विचार सांगा.

प्र.3) वाङ्मयेतिहासाच्या भारतीय संकल्पनेचा विचार विशद करा. **[10]**

किंवा

कालक्रमवाचक वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप सविस्तर विशद करा.

प्र.4) वाङ्मयेतिहासाच्या उद्दिष्ट्यानूसार पडणारे प्रकार कोणते? ते सांगा. **[10]**

किंवा

वाङ्मयप्रकार लक्ष्यी वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) वाङ्मयेतिहासातील अनुबंध

ब) एच. ए. तेन यांची वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना

क) वि. का. राजवाडेंची वाङ्मयेतिहास लेखन विचार

ड) दृष्टिकोण निष्ठ वाङ्मयेतिहास

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3266

[Total No. of Pages : 1

[6302]-8
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
MAR-CBOP-4 : मराठी व्याकरण भाग – 1
(2019 Pattern) (Semester - I) (10408)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) भाषा संकल्पना स्पष्ट करून देवनागरी लिपी आणि मराठी भाषा याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) विभक्ती संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) मराठी वर्णमालेविषयी माहिती लिहून स्वर आणि व्यंजने यातील साम्य–भेदाविषयी माहिती लिहा.

किंवा

ब) 'मराठी भाषेचे व्याकरण' ही संकल्पना स्पष्ट करून वाटचाली विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) विभक्ती विचार ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) 'मराठी व्याकरणावर इतर भाषांच्या व्याकरणांचा प्रभाव' याविषयी स्पष्टीकरणात्मक माहिती लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'शब्दाच्या जाती' ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) 'संधी' संकल्पना स्पष्ट करून संधीच्या प्रकारांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) स्वर आणि व्यंजने

ब) मराठी व्याकरण

क) शब्द विकार

ड) भाषा आणि लिपी

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3267

[Total No. of Pages : 2

[6302]-11

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-5 : 'भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये' : भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (Credit System) (20401)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैंकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) भाषांतराची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करुन आवश्यकता सांगा.

ब) खाली दिलेल्या उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

स्वतंत्रता प्राप्ति से पूर्व का प्रसंग है। महात्मा गांधी जब हरिजनों के मंदिर – प्रवेश के लिए संघर्षरत् थे, मुंशी प्रेमचंद ने उन्हें खत लिखकर सुझाव दिया कि मंदिर – प्रवेश मात्र से हरिजनों की स्थिती में बदलाव संभव नहीं, बदलाव तब संभव होगा जब उन्हें आर्थिक रूप से मजबूत किया जाएगा।

इस प्रसंग की रौशनी में जब मैं स्त्री–स्वांतत्र्य जैसे मुद्दे को देखता हूँ तब यह बात उभरकर आती है कि स्त्री को आर्थिक रुप से मजबूत कर दिया जाए तो अपनी सभी वर्जनाओं को तोडकर वह अपना रास्ता खुद तय कर लेगी। फ्रांसीसी दार्शनिक एवं लेखिका सिमोन द बोवुआ का सोच संभवतः इसी मुद्दे के गिर्द रुप लेता है।

प्रश्न 2) खालील पैंकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) निवेदन कौशल्याचे स्वरुप स्पष्ट करुन आवश्यकता पटवा.

ब) आकाशवाणी माध्यमासाठी निवेदन करतांना कोणत्या बाबी परिणामकारक ठरतात, ते सोदा सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैंकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) जनसंपर्क म्हणजे काय? ते सांगून विविध क्षेत्रांसाठी जनसंपर्काचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) माहिती व जन संपर्क अधिकाऱ्याची कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैंकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) प्रकल्पलेखनाचे स्वरुप सोदा, स्पष्ट करा.

ब) क्षेत्रभेटीवरील प्रकल्प लेखनाचा आराखडा तयार करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) साहित्याचे रुपांतर

ब) कार्यक्रम आयोजन

क) जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भाषा

ड) प्रकल्पलेखनाचा हेतू

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3268

[Total No. of Pages : 2

[6302]-12

M.A.(Part - I)

मराठी (Marathi)

CC-6 : मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स.1920 ते 2010)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (20402)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) अ) इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील 'निबंध' या साहित्यप्रकाराचे स्वरुप व वाटचाल स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ब) इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचे स्वरुप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय स्थित्यंतरे व साहित्य यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ब) इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील 'कादंबरी' या साहित्य प्रकाराचे स्वरुप व वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) साठोत्तरी साहित्य प्रवाह आणि साहित्य चळवळींचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ब) इ.स. 1960 ते 1990 या कालखंडातील 'कथा' या साहित्यप्रकाराचे स्वरुप व वाटचाल विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) अ) इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी विशद करा. **[10]**

किंवा

ब) इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्र.के. अत्रे यांची नाटके

ब) कथाकार आनंद यादव

क) स्त्रीवादी साहित्य

ड) जागतिकीकरण आणि कविता

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3269

[Total No. of Pages : 2

[6302]-13

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका 03 : समाजभाषाविज्ञान

(2019 Pattern) (Semester - II) (20403)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सामाजिकभाषाविज्ञानाचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भाषा बोली आणि समाज यांचा परस्परसंबंध उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विविध सामाजिक स्तर आणि भाषा सहसंबध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समाजातील भाषा उपयोजनातील विविधतेचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 3) लिंगभेदानुसार भाषेमध्ये होणारे बदल सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

पिजीन आणि क्रिऑल भाषा निर्मितीसंदर्भातील सिद्धांताचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 4) समाजातर्गत विशिष्ट नवव्यवस्था आणि परिभाषेचा वापर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सामाजिक परंपरांचा भाषेवर झालेला परिणाम स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) अविष्कार पद्धती व भाषारूपे

ब) भाषिक भांडार व लघुक्षेत्रे

क) भाषा आणि संस्कृती

ड) संगणक क्षेत्रातील भाषाविचार

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3270

[Total No. of Pages : 2

[6302]-14

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-8 : दलित साहित्य

(2019 Pattern) (Semester - II) (20404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) दलित साहित्याच्या विविध संज्ञा स्पष्ट करुन दलित साहित्याचे ठळक विशेष लिहा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्याच्या विविध प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतीय समाजव्यवस्थेतील जातवास्तवाचे चित्रण सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्यातील सामाजिक व सांस्कृतिक अनुबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील दलित कथांचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

दलित साहित्य चळवळ आणि दलित साहित्य यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) दलित बोली आणि दलित साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या वेदना, विद्रोह आणि नकार यांचे स्वरुप सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) दलित साहित्याचे वेगळेपण

ब) दलित साहित्यातील जाणीव जागृती

क) आठवणींचे पक्षी

ड) दलित साहित्याचे योगदान

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3271

[Total No. of Pages : 2

[6302]-15

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (1818 ते 1960)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (20405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) अव्वल इंग्रजी कालखंडात महाराष्ट्रातील राजकीय व सामाजिक जीवनात झालेल्या घडामोडींचा मराठी साहित्यावर कोणता परिणाम झाला. याचे साधार विवेचन करा. **[10]**

किंवा

गांधीवाद व मार्क्सवाद यांचा प्रभाव मराठी साहित्यावर पडला आहे, ते सप्रमाण सांगा.

प्रश्न 2) एकोणिसाव्या शतकातील सुधारणावादाचे दर्शन तत्कालीन ललित वाङ्मयातून कसे घडते, ते सांगा. **[10]**

किंवा

केशवसुतांच्या कवितेतील सामाजिक आशय साधार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 'श्रीधर व्यंकटेश केतकर यांच्या साहित्यातून तत्कालीन सामाजिक समस्यांचे चित्रण येते' या विधानाचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांचा व कार्याचा परामर्श साहित्याच्या अनुषंगाने घ्या.

P.T.O.

प्रश्न 4) मराठी साहित्याला नवसाहित्याचे फार मोठे योगदान आहे या विधानाची चर्चा करा. **[10]**

किंवा

खिस्ति धर्म आणि नवशिक्षण यामुळे अव्वल इंग्रजी कालखंडातील मराठी साहित्याला प्रेरणा मिळाली साधार विवेचन करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : **[10]**

अ) भाषांतरित वाङ्मय

ब) वि. दा. सावरकरांची कविता

क) काळकर्ते शि. म. परांजपे

ड) लोकहितवादीची शतपत्रे

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3272

[Total No. of Pages : 2

[6302]-16
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
तौलनिक साहित्याभ्यास – भाग – 2
(2019 Pattern) (Semester - II) (20406)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) तौलनिक साहित्याभ्यासातील प्रभव आणि प्रभाव संकल्पना स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासातील आदान–प्रदान संकल्पनेचे कार्य सांगा.

प्रश्न 2) तौलनिक साहित्याभ्यासातील प्रमुख संकल्पना सांगून त्यांचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

विश्व साहित्य म्हणजे काय ते सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि इतर ज्ञानशाखांचा परस्पर संबंध सांगा. **[10]**

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासातील संस्कृती अभ्यासाचे स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'कोसला' आणि 'द कॅचर इन द राय' या साहित्यकृतीतील साम्यभेद स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'जिणं आमूचं' आणि 'जूठन' या साहित्यकृतींची तुलना करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रभाव संकल्पना.

ब) आंतरभारती संकल्पनेचे स्वरूप.

क) तौलनिक साहित्य आणि तत्वज्ञान.

ड) कोसला कादंबरीचे भाषाविशेष.

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3273

[Total No. of Pages : 2

[6302]-17

M.A.(Part - I)

Marathi (मराठी)

CBOP - 4 : अभ्यासपत्रिका – वाङ्मयेतिहासलेखन विद्या – (भाग – 2)

(2019 Pattern) (ऐच्छक) (Semester - II) (20407)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मराठी वाङ्मयाच्या भारतक्षेत्रीय अभ्यासाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भारतीय वाङ्मयेतिहास लेखनामागील समस्या आणि अडचणींचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

आधुनिक मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनकर्त्यांच्या धारणा व ध्येय धोरणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) रा.श्री.जोग आणि कुसुमावती देशपांडे यांच्या वाङ्मयेतिहासलेखन कार्याचा आढाबा घ्या.**[10]**

किंवा

म.ना.आदवंत आणि शं.गो. तुळपुळे यांच्या वाङ्मयेतिहासलेखनामागील भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) मराठी वाङ्मयेतिहासलेखन विचारांची परंपरा स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

माटे – बेडेकर यांचा वाङ्मयेतिहासलेखन विलयक वाद स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) द.दि.पुंडे आणि वाङ्मयेतिहास लेखन

ब) ल.रा. पांगारकर आणि वाङ्मयेतिहासलेखन

क) वाङ्मयीन परिवर्तन आणि सामाजिक परिवर्तन

ड) वाङ्मयेतिहासलेखनाची भाषा

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3274

[Total No. of Pages : 2

[6302]-18

M.A.

MARATHI (मराठी)

CBOP-8 : मराठी व्याकरण भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (20408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) प्रयोग संकल्पना स्पष्ट करुन प्रयोगाचे प्रकार सविस्तर विशद करा.

किंवा

ब) अलंकार संकल्पना स्पष्ट करुन अलंकाराचे प्रकार सविस्तर विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) वृत्त संकल्पना स्पष्ट करुन गद्य व पद्य लेखनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) छंद संकल्पना स्पष्ट करुन छंदाच्या प्रकारांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'अभिधा, लक्षणा आणि व्यंजना' या त्रिविध शब्दशक्ती विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) वाक्य पृथक्करण संकल्पना स्पष्ट करुन वाक्यांचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा.** **[10]**

अ) **समास ही संकल्पना स्पष्ट करुन समासाच्या प्रकारांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.**

किंवा

ब) **वृत्ताचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.**

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) **वाक्प्रचार आणि म्हणी**

ब) **समासाचे प्रकार**

क) **मुक्तछंद संकल्पना**

ड) **दृष्टांत अलंकार**

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3275

[Total No. of Pages : 2

[6302]-21

S.Y.M.A.

MARATHI (मराठी)

CC -9-(4) : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य : भाग–1

(2019 Pattern) (Semester - III) (30401)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) प्रसारमाध्यमांची संकल्पना व स्वरुप स्पष्ट करा.

ब) मुद्रित माध्यमांतील विविध लेखनबंधाची माहिती लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) 'वृत्तलेख' संकल्पना व स्वरुप स्पष्ट करा.

ब) जाहिरात म्हणजे काय? ते सांगून जाहिरातीचे स्वरुप व वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) आकाशवाणीवरील कार्यक्रमांचे स्वरुप सांगून प्रकार स्पष्ट करा.

ब) आकाशवाणीवरील जाहिरात लेखनाचे तंत्र सांगून 'पोलिओ लस' या विषया वरील जाहिरातीचे संहिता लेखन करा.

P.T.O.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) दृक – श्राव्य माध्यमाची व्याख्या सांगून स्वरुप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

ब) दूरदर्शनच्या प्रेक्षक वर्गानुसार कार्यक्रमाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) स्तंभलेख

ब) नभोनाट्य

क) बातमीतील सहा 'क' कार

ड) दृकश्राव्य माध्यमाचे महत्त्व

■■■■

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3276

[Total No. of Pages : 2

[6302]-22

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-10(4) : साहित्य समीक्षा

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षा प्रक्रियेतील वाचन, आस्वाद, विश्लेषण यांचे स्थान व कार्य स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समीक्षा म्हणजे काय ते सांगून समीक्षेचे स्वरुप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) चरित्रात्मक समीक्षेचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

ऐतिहासिक समीक्षेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) आधुनिकता समीक्षा सिद्धांताचे स्वरुप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

नव-इतिहासवाद समीक्षा सिद्धांताचे स्वरुप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 1874 ते 1920 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

1920 नंतरच्या समीक्षेतील कलावादी व जीवनवादी भूमिका स्पष्ट करा

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) साहित्यप्रकाराची समीक्षा

ब) आस्वादक समीक्षा

क) रुपवाद

ड) बा.सी. मर्ढेकर

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3277

[Total No. of Pages : 2

[6302]-23

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-11 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग – 1

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (30403)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) संत ज्ञानेश्वर लिखित हरिपाठाच्या अभंगातील नामस्मरणाचे महत्व विशद करा.

ब) संत ज्ञानेश्वर लिखित हरिपाठाचे अभंगातील भक्तियोग याविषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) मराठी काव्यपरंपरेतील 'दमयंती स्वयंवर' या आख्यानकाव्याचे वेगळेपण सांगा.

ब) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' या अख्यानकाव्यातील नलराजाचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) महानुभाव पंथातील महत्वपूर्ण चरित्र ग्रंथ म्हणून 'स्मृतिस्थळ' चे महत्व विशद करा.

ब) 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथातील गुरूभक्तीचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'नैषधीय चरित्र' व 'दमयंती स्वयंवर' यांच्यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

ब) 'स्मृतिस्थळांचा' लेखक व त्याचा रचनाकाळ या विषयी चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) संत ज्ञानेश्वरांचा अध्यात्मिक विचार

ब) रघुनाथ पंडित यांचे चरित्र

क) स्मृतिस्थळातील वाङ्मयेतिहास

ड) संत ज्ञानेश्वरकालीन समाज

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3278

[Total No. of Pages : 2

[6302]-24

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग - 1

(2019 Pattern) (Semester - III) (30404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) देशातील मागासलेपणाचे कारण ताराबाई शिंदे यांच्या स्त्री-पुरुष तुलना या ग्रंथाच्या आधारे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

स्त्री-पुरुष तुलना या निबंधातील आशय स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) स्त्री-पुरुष तुलना या निबंधाचा वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

शेठजी प्रताप खंडकाव्याचे कथानक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) शेठजी प्रताप खंडकाव्याचे स्वरुप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

शेठजी प्रताप खंडकाव्यातील शेठ हिरालाल यांची व्यक्तिरेखा स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) शोभायात्रा या नाटकाचा आशय स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

गांधीजींची व्यक्तिरेखा शोभायात्रा या नाटकाच्या आधारे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) ताराबाई शिंदे यांचे जीवनचरित्र

ब) शेठजी प्रताप खंडकाव्यातील भाषेचे वैशिष्ट्ये

क) शोभायात्रा नाटकाची जन्मकथा

ड) शोभायात्रा नाटकातील बाबूची व्यक्तिरेखा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3279

[Total No. of Pages : 2

[6302]-25

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 12 : लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य : भाग – 1

(2019 Pattern) (Semester - III) (CBCS) (30405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकसाहित्य संकल्पना स्पष्ट करून लोकसाहित्याच्या संशोधना–संदर्भात सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) लोकसाहित्याच्या उत्पतीविषयक मतमतांतरांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकसाहित्याच्या अभ्यासक्षेत्राची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) लोकसाहित्याच्या भारतीय व पाश्चात्य अभ्यासकांनी केलेल्या व्याख्यांच्या आधारे लोकसाहित्याची गुणवैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'लोकसाहित्यातील परिवर्तन' या विधानाचा सविस्तर उदाहरणांसह परामर्श घ्या.

किंवा

ब) लोकसाहित्याचे प्रादेशिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक विशेष सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही <u>एका</u> प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा.** **[10]**

अ) **लोकसाहित्य संकलनाच्या पद्धती विषयी सविस्तर माहिती सांगून लोकसाहित्य संकलनातील अडचणी स्पष्ट करा.**

किंवा

ब) **लोकसाहित्य संकलनातील अडचणी स्पष्ट करून लोकसाहित्य अभ्यासकाने पाळावयाच्या पथ्याबाबत सविस्तर लिहा.**

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही <u>दोहोंवर</u> टिपा लिहा.** **[10]**

अ) **लोकसाहित्य आणि संतसाहित्य**

ब) **लोककथा**

क) **म्हणी, कोडी आणि उखाणे**

ड) **लोकरूढ़ी आणि परंपरा**

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3280

[Total No. of Pages : 2

[6302]-26

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

सौंदर्यशास्त्र : भाग – 1

अभ्यासपत्रिका क्र 08 : (ऐच्छिक)

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (30406)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सौंदर्यशास्त्र आणि तत्वज्ञान यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यशास्त्र आणि समीक्षा संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) सौंदर्यविधान : सार्वत्रिक की व्यक्तिनिष्ठ स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्य व कला या संकल्पनांची द्विध्रुवात्मकता स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सौंदर्यशास्त्रातील क्रीडासिध्दांताचे विवेचन करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यशास्त्र विषयक सुखवादाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) सौंदर्यानुभव ही संकल्पना स्पष्ट करून तिच्या वैशिष्ट्यांचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

सौंदर्यानुभवातील तटस्थता कशी असते ते लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) सौंदर्यशास्त्र आणि नवे शोध

ब) सौंदर्यविधान आणि तार्किकता

क) भावनिष्ठतेचा सिध्दांत

ड) सौंदर्यानुभवातील ज्ञानशक्तीचे मुक्तमेलन

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3281

[Total No. of Pages : 2

[6302]-27

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : लेखनविद्या व निबंधलेखन : भाग - I (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (Semester - III) (30407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मानवी जीवनव्यवहारातील भाषेचे महत्त्व व गरज स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भाषिक संवादाचे स्वरूप, उद्दिष्टे, गरज विशद करा.

प्रश्न 2) लिखित भाषेचे महत्त्व व व्याप्ती स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मानवी जीवनातील लिपीची गरज व महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 3) ललितेतर लेखन म्हणजे काय? ते सांगून ललितेतर लेखनाचा थोडक्यात आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

कथा आणि नाटक या वाङ्मय प्रकारांचे लेखन वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 4) निबंध म्हणजे काय? ते सांगून निबंधाचे प्रकार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

निबंध लेखनाचे स्वरूप, हेतू गरज स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) भाषेचे कार्य

ब) बोली भाषेचे महत्त्व

क) ललित लेखनाची शैलीवैशिष्ट्ये

ड) निबंधलेखनासाठी आवश्यक कौशल्ये

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3282

[Total No. of Pages : 2

[6302]-28

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : मराठीतील वैचारिक साहित्य

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वैचारिक साहित्याची शैली वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लिलत व लिलतेतर साहित्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) वैचारिक साहित्याचे विषय आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

वैचारिक साहित्यातील सर्जनशीलता स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) मध्ययुगीन कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

मराठीतील वैचारिक साहित्याच्या विकासातील नियतकालिकांचे योगदान सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) इ.स. 1818 ते 1875 या कालखंडातील प्रमुख विचारवंतांचा परिचय करुन द्या. **[10]**

किंवा

इ.स. 1946 ते 1960 या कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याची वाटचाल विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) वैचारिक साहित्य संकल्पना

ब) वैचारिक साहित्य प्रयोजने

क) शेतकऱ्याचा असूड – म. जोतीराव फुले

ड) वैचारिक साहित्यातील अभिव्यक्ती विशेष

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3283

[Total No. of Pages : 2

[6302]-29

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 12 : साहित्य : सर्जन व उपयोजन : भाग – 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (30409)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्य, समाज आणि भाषा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य निर्मितीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) साहित्य आणि प्रतिभा यांचा परस्परसंबंध लिहा. **[10]**

किंवा

भारतीय मीमांसकांची साहित्य विषयक मत–मतांतरे सांगा.

प्रश्न 3) साहित्यः अभिव्यक्ती पद्धती यांचे परस्पर असणारे नाते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

पाश्चात्य अभ्यासकांची साहित्यनिर्मिती विषयक मते लिहा.

प्रश्न 4) सर्जनशीलता : एक अर्जित कौशल्य याबाबत सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

समकालीन प्रसारमाध्यमांतील लेखनप्रकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) सर्जन प्रक्रिया व युगधर्म

ब) साहित्याच्या पूर्व परंपरेचे ज्ञान

क) समकालीन साहित्याचे वाचन

ड) सर्जन प्रक्रिया व उपलब्ध साहित्य प्रकार

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3284

[Total No. of Pages : 2

[6302]-31
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CC-13(4) : प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये – भाग II
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40401)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

अ) लघुपटाचे स्वरूप व हेतू स्पष्ट करा.

ब) 'पाणी वाचवा' माहितीपटासाठी नमुना सहिता लेखन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

अ) चित्रपट पटकथेसाठी प्रभावी संवादलेखन करताना कोणत्या गोष्टींचा विचार करणे आवश्यक असते ते सांगा.

ब) साहित्य आणि पटकथा यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

अ) नवसमाजमाध्यमांमध्ये कोण–कोणत्या स्वरूपाच्या भाषा वापरल्या जातात हे उदाहरणासह स्पष्ट करा.

ब) नवसमाजमाध्यमांमध्ये लेखन करताना कोणत्या गोष्टींची खबरदारी घ्यावी ते सविस्तर सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

अ) व्हाट्सअप व युट्यूब यामधील लेखनाचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

ब) महाविद्यालयातीलसमाजी विद्यार्थी मेळाण्याचे नमुना लेखन फेसबुकसाठी करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

अ) माहितीपटासाठी आवश्यक साधणे

ब) चित्रपटाची भाषा

क) समाजमाध्यमातील समीक्षात्मक लेखन

ड) समाजमाध्यमाच्या भाषा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3285

[Total No. of Pages : 2

[6302]-32

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC - 14 : साहित्य संशोधन

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) संशोधन संकल्पना स्पष्ट करून संशोधनाची आवश्यकता विशद करा. **[10]**

किंवा

संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) साहित्यकृतीनिष्ठ संशोधनाचा सविस्तर मागोवा घ्या. **[10]**

किंवा

भाषिक संशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) आंतर्विद्याशाखीय संशोधन संकल्पना स्पष्ट करून साहित्य आणि समाजशास्त्र यांच्यातील सहसंबंधाचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

आंतर्विद्याशाखीय संशोधन संकल्पना स्पष्ट करून साहित्य आणि सौंदर्यशास्त्र यांच्यातील सहसंबंधाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) संशोधन आराखडयाची आवश्यकता सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धतीचे स्वरूप सांगून व्याप्ती स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) संशोधनाचे प्रकार

ब) संहिता संपादन व विश्लेषण

क) साहित्य आणि इतिहास

ड) विश्लेषणात्मक संशोधन पद्धती

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3286

[Total No. of Pages : 2

[6302]-33

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-15 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास भाग : 2

(2019 Pattern) (Credit System) (40403) (Semester - IV)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) संत तुकारामांच्या निवडक अभंशांचा थोडक्यात परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

संत तुकारामाविषयी सविस्तर माहिती द्या.

प्रश्न 2) मोरोपंत लिखित 'श्लोक केकावली' या काव्याचे आशयसौंदर्य स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मोरोपंतलिखित 'श्लोक केकावली' या काव्यांचे स्वरुप विशद करा.

प्रश्न 3) रामचंद्रपंत अमात्य लिखित 'आज्ञापत्रा' चा सविस्तर परिचय करुन द्या. **[10]**

किंवा

रामचंद्रपंत लिखित 'आज्ञापत्राचे' वेगळेपण विशद करा.

प्रश्न 4) संत तुकारामांच्या अभंगांच्या भाषाशैलीविषयी सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

मोरोपंत लिखित 'श्लोक केकावली' या काव्यातील अलंकारांचे सोदाहरण – वर्णन करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) संत तुकारामांच्या अभंगातील आर्तता

ब) आज्ञापत्राचे भाषाविशेष

क) श्लोक केकावलीमधील शब्दचमत्कृती

ड) संत तुकारामांचे भक्तीपर अभंग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3287

[Total No. of Pages : 2

[6302]-34

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास भाग - 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनाचे स्वरूप विशद करा. **[10]**

किंवा

'अमेरिका' या प्रवासवर्णनात सामाजिक समस्या कोणत्या मांडल्या आहेत? त्याची चर्चा करा.

प्रश्न 2) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीच्या आधारे सामान्य माणसाची होणारी घुसमट स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीची शीर्षक समर्थकता पटवून द्या.

प्रश्न 3) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनाचे भाषिक वेगळेपण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातून लेखकाच्या जडणघटणीचे चित्रण कसे रेखाटले आहे? सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीचा आशय तुमच्या शब्दात लिहा. **[10]**

किंवा

'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील वातावरणनिर्मिती स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील व्यसनाधीनतेचे चित्रण

ब) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील शेतकरी व मजुरांचे प्रश्न

क) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील निवेदन

ड) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीची भाषा

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3288

[Total No. of Pages : 2

[6302]-35

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी) (ऐच्छिक)

CBOP-12 : लोक साहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोक साहित्य भाग - 2

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (40405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मराठी लोक साहित्याचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मराठी लोक गीतांची प्रेरणा सांगून स्त्रीगीते, श्रमगीते आणि संस्कारगीते यांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) लोक कथा म्हणजे काय? लोक कथेच्या प्रेरणा व विशेष यांचा सविस्तर आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

लोक कथांचे विविध प्रकार सांगून लोक कथा व कल्पनाबंध विचार सविस्तर विशद करा.

प्रश्न 3) लोक साहित्यातील कलात्मक सौंदर्याचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

मराठी लोक कलेचे घटक स्पष्ट करून महाराष्ट्र लोक संस्कृती उपासकांचे कोणतेही तीन कलाविस्कार विशद करा.

प्रश्न 4) मराठी लोकसाहित्यातील विविध कलाविस्कार सांगून कीर्तन परंपरा सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

रा. चिं. ढेरे आणि प्रभाकर मांडे या लोकसाहित्य अभ्यासकांचे कार्य सविस्तर विशद करा.

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा : **[10]**

अ) सणोत्सवाची गाणी

ब) मालाकथा

क) लोकशाहित्य अभ्यासकः सरोजिनी बाबर

ड) वासुदेव व पिंगळा

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3289

[Total No. of Pages : 2

[6302]-36

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. – 8 (ऐच्छिक)

ii) सौंदर्यशास्त्र – भाग – 2

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40406)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सौंदर्यानुभवाचे स्वरूप व कार्य सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

विरेचन सिद्धांताचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कला आणि रूप यांच्यातील सहसंबंध सांगून कलाकृतीचे अर्थपूर्ण रूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ऑरिस्टॉटलच्या रूपविषयक सिद्धांताची सोदाहरण चर्चा करा.

प्रश्न 3) 'ज्या आवस्थेने भावरूप अशा भावनांचा एकाचवेळी परंतु सुसंगत असा एकमेळ साधल्याचा अनुभव येतो ती समाधानता असते? या विधानाचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

कला आणि रूप यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करून; कलाकृतीचे अर्थपूर्ण रूप स्पष्ट करा?

प्रश्न 4) सौंदर्यशास्त्राभ्यास आणि समीक्षेचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यशास्त्र आणि साहित्यविचार ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) परिणामकारक संदेशन

ब) भावनांचे विशुद्धीकरण

क) सौंदर्यशास्त्राभ्यास आणि समीक्षकता

ड) सौंदर्यभावनेचे स्वरूप

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3290

[Total No. of Pages : 2

[6302]-37

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 16 : लेखनविद्या आणि निबंधलेखन – भाग – 2 (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वृत्तपत्रीय लेखनाची तंत्रे सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

वृत्तपत्रीय जाहिरातीच्या भाषेची वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 2) नभोवाणी (आकाशवाणी) माध्यमाचे स्वरूप व महत्त्व विशद करा. **[10]**

किंवा

'भ्रमणध्वनी' चा (मोबाईल) अतिवापर आणि आजचा–युवक एक ज्वलंत समस्या' या विषयावर नभोवाणीसाठी भाषण लिहा.

प्रश्न 3) दूरचित्रवाणी (दूरदर्शन) माध्यमासाठी सामाजिक विषयांवरील मालिकाचे संहिता लेखन करताना कोणती काळजी घ्यावी ते लिहा. **[10]**

किंवा

दूरचित्रवाणी प्रसारमाध्यमातील भाषेचे वेगळेपण सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 4) 'परिभाषा' व 'कार्यालयीन परिभाषा' साम्यभेद स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

परिपत्रक म्हणजे काय? तुमच्या महाविद्यालयातील वार्षिक–परीक्षेच्या नियोजना संदर्भात परिपत्रकाचा नमूना तयार करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) वृत्तपत्रीय अग्रलेख

ब) नभोवाणीसाठी बातमी लेखन (5 - मिनिटे)

क) दूरचित्रवाणी : माहितीप्रधान कार्यक्रम संहिता लेखन

ड) संगणक युनिकोड वापर

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3291

[Total No. of Pages : 2

[6302]-38

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16 : साहित्याचा सामाजिकदृष्टीने अभ्यास

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) साहित्यपरंपरा आणि संस्कृती यांच्यातील परस्पर संबंध उलगडून दाखवा. **[10]**

किंवा

साहित्यातील आशय आणि अभिव्यक्ती यांचे स्वरूप अभिन्न असते या विधानाचा सोदाहरण परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) साहित्यातील जीवनमूल्ये व कलामूल्ये यांचा आढाव घ्या. **[10]**

किंवा

साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) साहित्यनिर्मिती ही लेखकाच्या व्यक्तिमत्वाची निदर्शक कशी असते ते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्यनिर्मिती मागील राजकीय आणि सामाजिक चळवळीच्या प्रभावाची मीमांसा करा.

प्रश्न 4) सामाजिक वाटचालीचे साहित्यनिर्मितीवर कोणते परिणाम होतात ते सांगा. **[10]**

किंवा

'अभिरुची ही परिवर्तनशील असते' साधार लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) साहित्याचा आशय

ब) सामाजिक अभ्यासाची भुमिका

क) समाज आणि लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व

ड) वाङ्मयीन अभिरुची

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3292

[Total No. of Pages : 2

[6302]-39

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16 : साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन : भाग–2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40409)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ज्ञानसंपन्नता आणि साहित्याची नवनिर्मितीक्षमता यांचा परस्पर संबंध विशद करा. **[10]**

किंवा

सर्जनप्रक्रियेच्या उपयोजनातील समस्यांचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 2) साहित्य निर्मितीतील भाषेचे स्थान स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य निर्मितीतील प्रतिभाशक्तीचे महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 3) समाज जीवन आणि ललितसाहित्य यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'कल्पनाशक्तीच्या साहाय्याने नवनिर्मिती होते' कसे ते लिहा.

प्रश्न 4) साहित्यकृती आणि समकालीन वास्तव यांचा परस्पर संबंध सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'साहित्यनिर्मिती करताना वाचक अभिरुचीचा विचार करणे आवश्यक असते' या विधानाची चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) साहित्यकृतीचे आशय सौंदर्य

ब) साहित्यकृती आणि प्रसारमाध्यमे

क) साहित्यनिर्मिती आणि स्वप्न व्यापार

ड) सूचकता